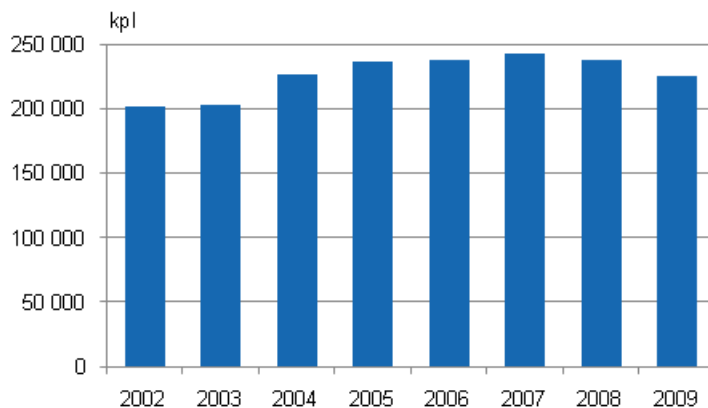

Pakkokeinot 2009

Poliisi, tulli ja rajavartiolaitos suorittivat 226 000 pakkokeinoa vuonna 2009

Tilastokeskuksen mukaan poliisi, tulli ja rajavartiolaitos suorittivat 226 000 pakkokeinoa vuonna 2009. Määrä on 12 000 edellisvuotta vähemmän. Pakkokeinoista 39 prosenttia eli 88 000 oli ns. päihtyneen säilöönottoja, joissa kysymys on henkilön tai hänen ympäristönsä turvallisuuden varmistamisesta. Muissa pakkokeinolajeissa on lähes aina kysymys syylliseksi epäillyn henkilön syyllisyyden tutkimisesta tai rikosprosessin turvaamisesta. Keskeisiä pakkokeinoja ovat rikoksesta epäillyn kiinniotto tai pidättäminen, 43 000 tapausta, henkilötarkastus ja henkilökatsastus sekä niihin mahdollisesti liittyvä takavarikko, 31 000 tapausta sekä takavarikko tai kotietsintä ja takavarikko, 39 000 tapausta.

Poliisiin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot 2002-2009

Humalatilán tutkimisia tarkkuusalkometrillä tehtiin 14 000. Verikokeesta tehtyjen humalatilán tutkimusten määrää ei tästä tilastosta luotettavasti saada. Muissa pakkokeinolajeissa lukumäärät jäivät suhteellisen pieniksi. Henkilötarkastusten ja henkilökatsastusten sekä niihin mahdollisesti liittyvien takavarikkojen määrä väheni 1 000:lla vuodesta 2008. Pääosin määrän väheneminen johtui tutkittujen DNA-tunnisteiden määrän laskusta. Takavarikkoja tehtiin 23 000 eli lisäystä edellisestä vuodesta oli 2 000. Päihtyneenä säilöön otettujen määrä näyttää viime vuosina kääntyneen laskuun. Niitä ilmeni 88 000 vuonna 2009, kun edellisvuoden vastaava luku oli 95 000. Naisiin kohdistettiin 27 000 pakkokeinoa eli 12 prosenttia kaikista pakkokeinoista. Naisten osuudet olivat pieniä kaikissa pakkokeinolajeissa.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukko 1. Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot 2002-2009.....	3
Liitetaulukko 2. Kiinniotetut, pidätetyt ja vangitut henkilöt iän mukaan 2009	3
Laatuseloste.....	4

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot 2002-2009

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Yhteensä	201 361	202 883	226 133	236 357	238 016	242 874	237 331	225 532
Kiinniotto	34 181	33 890	34 191	34 130	32 470	32 750	31 630	31 884
Pidättäminen	12 927	13 753	11 628	11 270	10 575	10 757	10 794	10 965
Vangitseminen	2 587	2 639	2 244	2 256	2 286	2 321	2 263	2 323
Matkustuskielto	688	668	625	635	632	665	667	535
Päihtyneenä säilöönnotetut	97 479	96 988	107 854	103 727	101 087	99 113	95 228	88 347
Humalatilin tutkimuspyyntö, verikoe	3 745	5 208	6 080	6 895	7 866	8 267	7 708	1 424
Humalatilin tutkiminen, tarkkuusalkometri	13 651	14 064	15 649	16 081	15 352	16 721	15 575	13 894
Henkilökatsastus / takavarikko	1 596	1 009	12 193	20 322	25 425	27 946	27 352	26 166
- niistä DNA- tunnisteen määr. rik. epäillylle	-	129	10 398	14 428	15 489	16 051	15 092	14 297
Henkilötarkastus / takavarikko	3 435	3 202	3 461	3 820	4 407	5 361	5 093	5 239
Kotietsintä ja takavarikko	11 689	12 088	12 060	13 403	13 234	14 482	14 590	16 047
Takavarikko	16 746	16 707	17 480	18 693	19 459	19 184	20 806	22 794
Kielto ilmaista päätös	24	14	26	37	60	55	112	58
Pakkokeinon kumoaminen	52	33	35	33	30	34	30	31
Lähestymiskiello	-	-	-	2 152	2 079	2 128	2 127	2 117
Lähetyksen pysäytysmääräys	30	38	28	26	24	46	31	41
Pakkokeinon muuttaminen	4	7	36	15	23	24	45	33
Noutomääräys	294	308	358	471	492	463	450	597
Määräajan pidentämispyyntö	1 049	1 080	942	1 109	1 096	1 179	1 425	1 589
Turvaamistoimi	150	126	217	265	258	248	288	280
Väliaikainen toimenpide	133	100	200	230	230	230	272	261
Todistamaan velvoittaminen	-	3	-	-	-	1	1	-
Vangitun vapauttaminen	894	946	808	783	913	886	826	893

Liitetaulukko 2. Kiinniotetut, pidätetyt ja vangitut henkilöt iän mukaan 2009

Ikä	Kiinniotto	Pidättäminen	Vangitseminen
Yhteensä	31 884	10 965	2 323
-14	71	1	-
15-17	1 355	381	41
18-20	3 768	1 327	181
21-24	5 025	1 820	3 60
25-29	5 833	2 241	463
30-34	4 332	1 698	441
35-39	3 218	1 173	283
40-44	2 829	908	212
45-49	2 108	588	141
50-59	2 459	635	164
60-	821	176	37
Tuntematon	65	17	-

Laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot -tilasto keskittyy kuvaamaan sitä, millaisia pakkokeinoja poliisi, tulli ja rajavartiolaitos käyttää, miten paljon niitä on ja miten ne jakautuvat rikoksittain ja alueittain. Alueluokituksena käytetään poliisilaitosta. Lisäksi tilasto sisältää tiedot pakkokeinon kohteena olevan henkilön sukupuolesta ja iästä. Pakkokeinoista esitetään soveltuvien osien tiedot kiinnioton, pidätyksen ja vangitsemisen kestosta, pakkokeinojen erityisperusteista, pakkokeinon kohteeksi joutuneen henkilön veren alkoholipromillestä sekä säilössäolo vuorokausista.

Tilasto ei sisällä tietoja telekuuntelusta, televalvonnasta eikä teknisestä tarkkailusta pakkokeinona. Samoin tilasto ei sisällä tietoja liiketoimintakielloista.

Tilasto sisältää tiedot pakkokeinolakiperusteisista pakkokeinoista. Niillä pyritään poikkeuksetta rikoksen selvittämiseen. Lisäksi tilasto sisältää ns. poliisilakiperusteiset kiinniotot, niillä taas pyritään suojaamaan kohteena olevaa henkilöä itseään tai estämään kohtuuton häiriön tai vahingon aiheuttaminen.

Poliisilakiperusteisen kiinnioton kohteeksi joutuneista henkilöistä käytetään usein nimitystä 'päihtyneenä säilöön otetut', joita valtaosa heistä on. Poliisilakiperusteista kiinniottoa ei ole kuitenkaan rajattu pelkästään päihtyneisiin.

Lisäksi tilasto sisältää ulkomaalaislakiperusteisia pakkokeinoja, joista esimerkkinä voidaan mainita 'ulkomaalaisen säilöönotto'. Osan pakkokeinoista voi päättää poliisi itse, osa taas on senkaltaisia, että ne edellyttävät tuomioistuimen päätöstä. Tilastossa pakkokeinot, joiden lyhenne päättyy O -kirjaimen, ovat tuomioistuimen hyväksymiä.

Vuoden 2005 alusta otettiin käyttöön uutena nimikkeenä lähestymiskielto.

Tilasto kuvaa pakkokeinoja, joita on käytetty vuoden aikana. Niiden taustalle oleva rikosilmoitus on saatettu tehdä aikaisemminkin..

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisuaineistoon. Tilaston perusaineisto on saatu poliisin käytössä olevasta automaattiseen tietojenkäsittelyyn perustuvasta Poliisiasian tietojärjestelmästä, josta käytetään lyhennettä PATJA.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastossa ovat kaikki edellä mainitut poliisin määräämät pakkokeinot ja kaikki poliisin tuomioistuimen päätettäväksi jättämät pakkokeinot. Suhteellisen harvinaiset tapaukset, joissa tuomioistuin ei ole hyväksynyt pakkokeinoja tai on muuttanut sitä, eivät välttämättä näy tilastossa. Tilastojen perusaineistona PATJAA voidaan pitää hyvänä.

4. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilaston perusaineisto poimitaan poliisin PATJA -järjestelmästä tilastovuotta seuraavan helmikuun alussa. Tulokset valmistuvat maaliskuun aikana.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Tietoja poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinoista julkaistaan internetissä Tilastokeskuksen StatFin -tilastopalvelussa osoitteessa <http://statfin.stat.fi/statweb>.

Tietoja pakkokeinoista julkaistaan myös Oikeustilastollisessa vuosikirjassa, Poliisin tietoon tullut rikollisuus -jaksossa.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastoissa käytetään tilastovuoden lopussa voimassa olevaa poliisilaitos- ja rikosluokitusta.

Lainmuutokset vaikeuttavat vertailua eri vuosien ja eri pakkokeinotyyppien välillä. Esimerkiksi henkilökatsastuksiin sisältyvä DNA- tunnisteen ottoa koskeva lainsäädäntö muuttui 2004 alusta (Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimesta 22.8.2003/761 ja Pakkokeinolaki 27.6.2003/646). Muutos aiheutti sen, että DNA-tunnisteen otto muuttui normaaliksi tutkimusrutiiniksi.

Pakkokeinojen määrään voivat vaikuttaa esimerkiksi muutokset poliisin rikostutkimuskäytännöissä tai päihityneiden huollossa.

Poliisilaitosten määrä väheni vuoden 2009 alusta 90:stä 24:ään. Tilastossa vuosi 2009 esitetään uuden poliisilaitosjaon mukaisesti. Tilastokeskuksen StatFin -tilastopalveluun jäävät lisäksi vuodet 2002 - 2008 aikaisempien poliisilaitosten mukaisesti tehtyinä

Tilasto on tuotettu samankaltaisena vuodesta 2002 lähtien.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Poliisilakiperusteisten säilöönottojen määrä ei määritelmällisistä syistä ole täysin sama kuin poliisin tietoon tullut rikollisuus- tilastossa esitetty päihityneenä säilöön otettujen määrä.

Henkilötarkastuksiin ja kotietsintöihin liittyvistä takavarikoista esitetään vuoden 2009 tilastossa vain kokonaismäärät. Tarkempaa luokittelua ko. pakkokeinoista ei ole käytettävissä.

Humalatilanteiden tutkimuksista vuodelta 2009 ei esitetä Statfin-tietokantataulukkoa.

Tuomioistuinten päättämistä pakkokeinoista on saatavissa tietoja tuomioistuintilastoista.

Lisätietoja

Jorma Kallio (09)1734 3248
Vastaava tilastojohtaja:
Jari Tarkoma
rikos@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute